กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

‘อัคคีภัย’

ภัยใกล้ตัวป้องกันได้ – ต้องใส่ใจไม่ประมาท

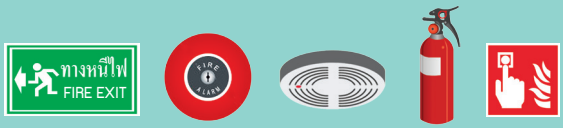

‘ป้องกันภัยเชิงรุก บรรเทาทุกข์เมื่อเกิดภัย’

สารบัญ

2 ประเภทของไฟ

3 องค์ประกอบของไฟ

4 การควบคุมเพลิง

5 ระยะเวลาการเกิดไฟไหม้
และการลุกลามของไฟ

6 ระยะการเกิดไฟไหม้
และการควบคุมเพลิง

7 ระดับ
การควบคุมเพลิง

8 ปัจจัยเสี่ยงอันตราย
จากเพลิงไหม้

10 การสังเกตลักษณะ
ของควันไฟ

11 สาเหตุการเกิด
เพลิงไหม้

12 วิธีป้องกัน
เพลิงไหม้

16 การตรวจสอบระบบป้องกัน
และระงับเหตุเพลิงไหม้ในอาคารสูง

20 การเตรียมพร้อมรับมือ
เพลิงไหม้อาคารสูง

22 การปฏิบัติตน
เมื่อเกิดเพลิงไหม้

24 การอพยพออกจาก
พื้นที่เกิดเพลิงไหม้

26 ข้อควรรู้
ในการอพยพหนีไฟ

28 การเลือกใช้ถังดับเพลิง
ให้เหมาะสมกับประเภทเชื้อเพลิง

30 วิธีใช้งาน
ถังดับเพลิง

31 การช่วยเหลือและปฐมพยาบาล
ผู้ประสบเหตุเพลิงไหม้

‘อัคคีภัย’

ภัยใกล้ตัวป้องกันได้ – ต้องใส่ใจไม่ประมาท

อัคคีภัย เป็นภัยใกล้ตัวที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากความประมาท และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งแต่ละครั้งที่เกิดเพลิงไหม้ สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล โดยเฉพาะหากเกิดในชุมชนแออัด อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ ห้างสรรพสินค้า และโรงงานอุตสาหกรรม จะยิ่งสร้างความเสียหายมากขึ้น เพื่อความปลอดภัย กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ขอแนะสาเหตุการเกิด วิธีป้องกันเพลิงไหม้ รวมถึงการปฏิบัติตนและอพยพออกจากอาคารที่เกิดเพลิงไหม้อย่างปลอดภัย

ประเภทของไฟ

ประเภทของไฟ	วัสดุที่เป็นเชื้อเพลิง
A ประเภท A	**เชื้อเพลิงที่เป็นของแข็ง** อาทิ กระดาษ ไม้ ผ้า ยาง พลาสติก
B ประเภท B	**เชื้อเพลิงที่เป็นของเหลวติดไฟและก๊าซ** อาทิ น้ำมัน แอลกอฮอล์ ทินเนอร์ ยางมะตอย
C ประเภท C	**เชื้อเพลิงที่มีกระแสไฟฟ้า** อาทิ อุปกรณ์ไฟฟ้า สายไฟ ปลั๊กไฟ สวิตซ์ไฟ เครื่องใช้ไฟฟ้า
D ประเภท D	**เชื้อเพลิงที่เป็นโลหะหรือสารเคมีติดไฟง่าย** อาทิ อลูมิเนียม แม็กนีเซียม โซเดียม วัตถุระเบิด ปุ๋ยยูเรีย
K ประเภท K	**เชื้อเพลิงประเภทน้ำมันที่ติดไฟยาก** อาทิ น้ำมันประกอบอาหาร น้ำมันพืช ไขมันสัตว์

องค์ประกอบของไฟ

ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1 เชื้อเพลิง

ส่วนที่เป็นไอ โดยเชื้อเพลิงที่ทำให้เกิดการลุกไหม้มาจากสารอนินทรีย์ เคมี และสารอินทรีย์เคมี

2 ความร้อน

ต้องมีความร้อนสูงเพียงพอที่จะทำให้เชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้จนถึงขั้นติดไฟ

3 ออกซิเจน

การเผาไหม้แต่ละครั้งอากาศต้องมีออกซิเจนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16 ยิ่งเชื้อเพลิงมีออกซิเจนมากจะยิ่งทำให้ติดไฟได้ดี

การควบคุมเพลิง

ให้ลดความร้อน โดยใช้น้ำฉีดพ่นบริเวณต้นเพลิง

ทำให้เกิดการอับอากาศ โดยควบคุมปริมาณออกซิเจน หรือใช้ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้งหรือโฟมฉีดพ่นบริเวณต้นเพลิง

ตัดกระแสไฟฟ้า แล้วใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไล่ออกซิเจน หรือใช้ถังดับเพลิงชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือน้ำยาเหลวระเหยฉีดพ่นบริเวณต้นเพลิง

ทำให้เกิดการอับอากาศ โดยควบคุมปริมาณออกซิเจน หรือใช้สารเคมี อาทิ โซเดียมคลอไรด์ ผงแกรไฟต์

ทำให้เกิดการอับอากาศ หรือใช้ถังดับเพลิงชนิดพิเศษ

ระยะเวลาการเกิดไฟไหม้
และการลุกลามของไฟ

ระยะเวลา	ลักษณะการลุกลามของไฟ
1 นาที	ไฟลุกลามกระจายทั่วห้อง
2 นาที	ควันไฟลอยตัวปกคลุมชั้นบน
3 นาที	พื้นห้องมีควันไฟปกคลุมหนาแน่น
4 นาที	ไฟลุกลามทั่วบริเวณ ครอบคลุมทั้งชั้นบนและชั้นล่าง
5 นาที	มีควันพิษและความร้อนสูง ทำให้ผู้ประสบเหตุเสียชีวิตได้

ระยะการเกิดไฟไหม้
และการควบคุมเพลิง

ระยะการเกิดไฟไหม้	ระยะเวลา
ขั้นต้น	ตั้งแต่เกิดเปลวไฟ จนถึง 4 นาที
ขั้นปานกลาง	ตั้งแต่เกิดไฟไหม้ 4 – 8 นาที อุณหภูมิจะสูงมากกว่า 400 องศาเซลเซียส
ขั้นรุนแรง	ไฟไหม้ต่อเนื่องเกิน 8 นาที อุณหภูมิสูงมากกว่า 600 องศาเซลเซียส และมีเชื้อเพลิงปริมาณมากที่ทำให้ไฟลุกลามไปในทุกทิศทางอย่างรวดเร็ว

ระดับการควบคุมเพลิง

ควบคุมเพลิงได้ด้วยตนเอง โดยใช้ถังดับเพลิง

ควบคุมเพลิงโดยพนักงานดับเพลิง ที่มีอุปกรณ์ในการดับไฟ

ควบคุมเพลิงโดยพนักงานดับเพลิงที่มีความชำนาญและประสบการณ์สูง รวมถึงมีอุปกรณ์ดับเพลิงสำหรับระงับเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง

ปัจจัยเสี่ยงอันตราย
จากเพลิงไหม้

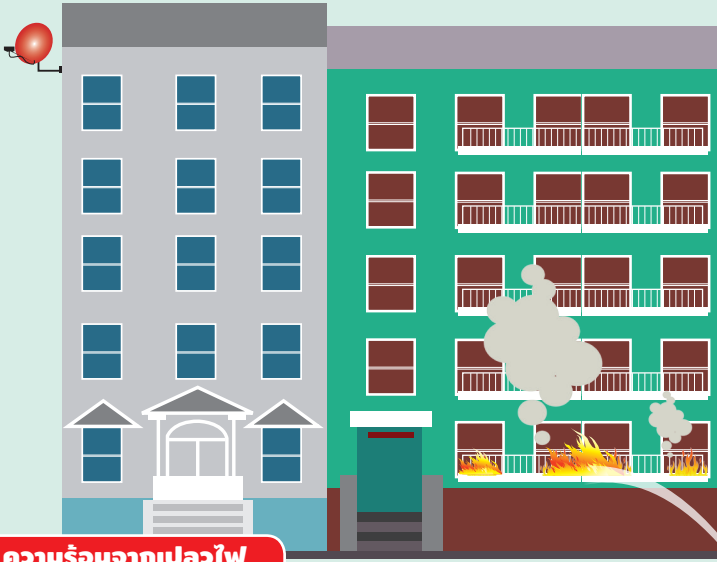

ความร้อนจากเปลวไฟ

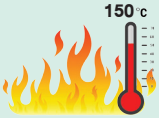

- **หากสูดอากาศที่มีความร้อน 150 องศาเซลเซียส เข้าสู่ร่างกาย** ปอดจะถูกทำลายและอวัยวะภายในหยุดทำงาน ส่งผลให้หมดสติและเสียชีวิตได้

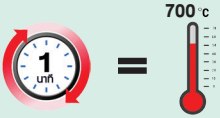

- **เพลิงไหม้ที่ลุกลามในห้องเป็นเวลา 1 นาทีขึ้นไป** ทำให้อุณหภูมิสูงถึง 700 องศาเซลเซียส หากอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวจะเสียชีวิตทันที

ปัจจัยเสี่ยงอันตราย
จากเพลิงไหม้

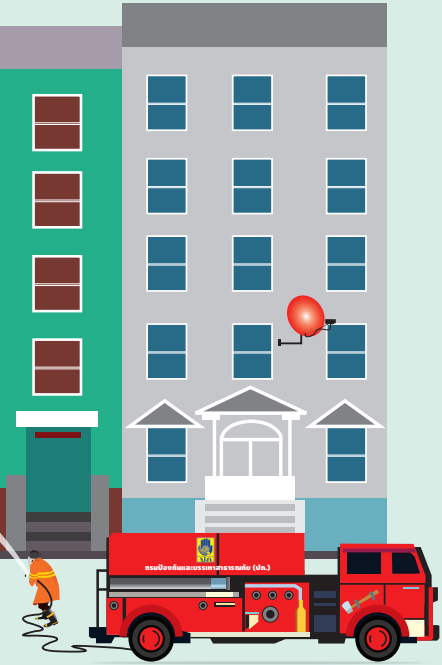

ความมืด

- **เมื่อเกิดเพลิงไหม้จะมีควันไฟสีดำทึบปกคลุมพื้นที่** ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมองเห็นและอพยพออกจากอาคาร

- **เมื่อเกิดเพลิงไหม้กระแสไฟฟ้าจะดับ** ส่งผลให้การอพยพหนีไฟเป็นไปด้วยความยากลำบาก

ระยะเวลาในการอพยพหนีไฟ

- **เมื่อเกิดเพลิงไหม้ผู้ประสบภัยมีระยะเวลาในการอพยพหนีไฟอย่างปลอดภัยเพียง 2 นาทีแรก** เนื่องจากไฟยังไม่ลุกลามขยายวงกว้างและมีควันไฟปกคลุมเบาบาง

การสังเกตลักษณะของควันไฟ

ลักษณะของควันไฟ	ลักษณะการลุกลามของไฟ
ควันไฟที่พุ่งออกจากช่องประตูและหน้าต่างอย่างรวดเร็ว	แสดงว่า จุดที่เป็นต้นเพลิงอยู่ใกล้บริเวณดังกล่าว
ควันไฟสีดำและเคลื่อนที่เร็ว	แสดงว่า อยู่ใกล้จุดต้นเพลิง
ควันไฟสีจางและเคลื่อนที่ช้า	แสดงว่า อยู่ไกลจากต้นเพลิง
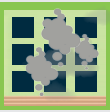 ควันไฟหนาแน่น	แสดงว่า เพลิงไหม้บริเวณดังกล่าว มีก๊าซพิษที่เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ
ควันไฟที่มีลักษณะเดียวกัน ทั้งรูปร่าง สี และความเร็วพุ่งออกมาจากช่องต่างๆ	แสดงว่า ต้นเพลิงเป็นพื้นที่อับอากาศหรือไฟลุกไหม้เต็มที่แล้ว
ควันไฟสีดำหนาแน่น	แสดงว่า มีแนวโน้มที่ควันอาจลุกติดไฟกลายเป็นลูกไฟขนาดใหญ่ และมีการเผาไหม้ต่อเนื่องในจุดที่ห่างออกมาจากต้นเพลิง
ควันไฟสีเทา (ไม่เป็นสีดำหรือสีขาว) ลอยออกมาจากช่องประตูและหน้าต่างที่ปิดอยู่ หรือรอยต่อฝาผนัง	แสดงว่า เพลิงลุกไหม้เต็มพื้นที่และกำลังลุกลามออกมา ควรหลีกเลี่ยงการเข้าไปในบริเวณดังกล่าว และให้รีบอพยพออกจากอาคารทันที

สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้

ความประมาทและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทั้งการไม่ดับไฟบุหรี่ก่อนทิ้ง การจุดธูปเทียนหรือยากันยุงทิ้งไว้โดยไม่ดูแล การเผาขยะและหญ้าแห้งในบริเวณที่ติดไฟง่าย รวมถึงการจัดเก็บวัสดุที่เป็นเชื้อเพลิงใกล้แหล่งความร้อน จึงเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้

ไฟฟ้าลัดวงจร การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่ได้มาตรฐาน สายไฟฟ้าเสื่อมสภาพ การใช้งานเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างไม่ถูกวิธี การไม่ดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน รวมถึงการใช้ฟิวส์หรือสายไฟฟ้าที่มีขนาดไม่เหมาะสมกับปริมาณกระแสไฟฟ้า ทำให้ไฟฟ้าลัดวงจรเป็นสาเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ได้

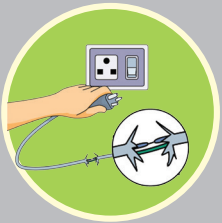

ก๊าซหุงต้มรั่วไหล เนื่องจากก๊าซหุงต้มเป็นเชื้อเพลิงที่มีคุณสมบัติไวไฟ หากใช้งานอย่างไม่ถูกวิธีหรือถังก๊าซไม่ได้มาตรฐาน อาจทำให้ก๊าซรั่วไหล หากมีประกายไฟในบริเวณดังกล่าว ส่งผลให้เกิดระเบิดและเพลิงไหม้ได้

วิธีป้องกันเพลิงไหม้

จัดสภาพแวดล้อมบ้านให้ปลอดภัยจากเพลิงไหม้ โดยกำจัดวัสดุที่เป็นเชื้อเพลิง เก็บแยกสารเคมีที่ติดไฟง่ายให้ห่างจากแหล่งความร้อน ไม่จัดเก็บสิ่งของกีดขวางประตูทางออกฉุกเฉิน และบันไดหนีไฟ

เลือกใช้อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ได้มาตรฐาน ไม่ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีราคาถูก เลือกใช้สายไฟที่มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณกระแสไฟฟ้า ไม่นำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดมาใช้งาน เพราะเสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้จากไฟฟ้าลัดวงจร

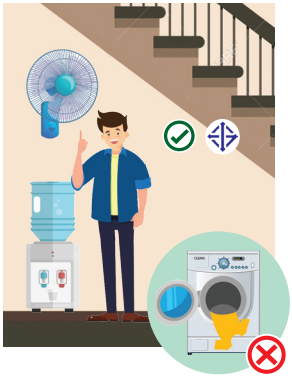

จัดวางเครื่องใช้ไฟฟ้าในบริเวณที่ปลอดภัย ไม่วางใกล้แหล่งความร้อน วัสดุที่ติดไฟง่าย และสารไวไฟ โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับความร้อนและมีมอเตอร์เป็นส่วนประกอบ ควรวางในจุดที่มีอากาศถ่ายเทสะดวกและระบายความร้อนได้ดี จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้จากไฟฟ้าลัดวงจร

ตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพใช้งานอย่างปลอดภัย โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับน้ำ มีมอเตอร์เป็นส่วนประกอบและอยู่ด้านนอกอาคาร เพราะเสี่ยงต่อการชำรุดเสียหายได้ง่าย ส่งผลให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจร ซึ่งเป็นสาเหตุของเพลิงไหม้

ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันและระงับเหตุเพลิงไหม้

อาทิ ถังดับเพลิงเคมี เครื่องตรวจจับควันไฟ สัญญาณเตือนเพลิงไหม้บริเวณจุดเสี่ยง อาทิ ห้องครัว ห้องพระ พร้อมติดตั้งเครื่องตัดกระแสไฟฟ้าอัตโนมัติ เบรกเกอร์ บริเวณแผงควบคุมไฟฟ้า รวมถึงหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพใช้งานอย่างปลอดภัย

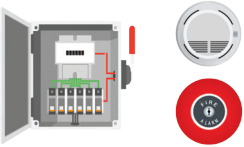

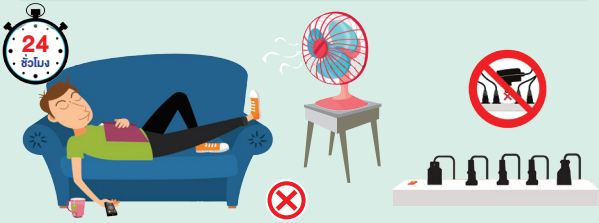

ใช้งานเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี ไม่เปิดใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับความร้อนและมีมอเตอร์เป็นส่วนประกอบ ไม่เสียบปลั๊กไฟหลายอันกับเต้าเสียบเดียวกัน พร้อมปิดสวิตช์ไฟและถอดปลั๊กไฟทุกครั้งหลังใช้งาน เพื่อป้องกันความร้อนสะสม ก่อให้เกิดเพลิงไหม้ได้

เพิ่มความระมัดระวังในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับไฟ ไม่จุดยากันยุงหรือรูปเทียนทิ้งไว้โดยไม่ดูแล ดับไฟก้นบุหรี่ให้สนิทก่อนทิ้ง ไม่เผาขยะหรือหญ้าแห้งบริเวณที่มีวัสดุติดไฟง่ายและเสี่ยงต่อการเกิดไฟลุกลาม

ใช้งานก๊าซหุงต้มด้วยความระมัดระวัง โดยตรวจสอบถังก๊าซให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ วาล์วถังก๊าซ สายยางหรือท่อนำก๊าซไม่มีรอยรั่ว จัดวางถังก๊าซให้ห่างจากบริเวณที่มีประกายไฟ รวมถึงปิดวาล์วถังก๊าซทุกครั้งหลังใช้งาน

การตรวจสอบระบบป้องกัน
และระงับเหตุเพลิงไหม้ในอาคารสูง

แผนผังอาคาร ต้องติดตั้งในตำแหน่งที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนบริเวณชั้นล่างของอาคาร ซึ่งแสดงตำแหน่งห้องอุปกรณ์ดับเพลิง ประตูทางออกฉุกเฉิน เส้นทางหนีไฟ ตู้สายยาง และหัวฉีดน้ำในแต่ละชั้นของอาคาร

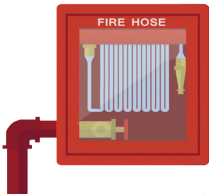

ป้ายบอกเส้นทางหนีไฟ ติดตั้งในบริเวณที่มองเห็นอย่างชัดเจนทั้งด้านในและด้านนอกของประตูหนีไฟ มีไฟฉุกเฉินส่องสว่างที่นำไปสู่ทางออกจากอาคาร

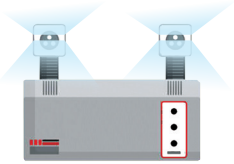

การตรวจสอบระบบป้องกัน
และระงับเหตุเพลิงไหม้ในอาคารสูง

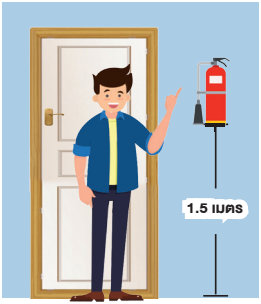

ถังดับเพลิง ต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่พุกร่อน หรือขึ้นสนิม น้ำยาดับเพลิงไม่จับตัวแข็งเป็นก้อน เข็มมาตรวัดอยู่ในแถบสีเขียว รวมถึงติดตั้งในจุดที่สังเกตเห็นได้ง่าย หยิบใช้งานสะดวก และอยู่สูงจากระดับพื้นไม่เกิน 1.5 เมตร

ประตูทางออกฉุกเฉิน ทำจากวัสดุทนไฟ โดยติดตั้งในลักษณะผลักเข้าสู่ด้านในของบันไดหนีไฟ กรณีเป็นประตูทางออกชั้นล่างสุดหรือดาดฟ้าต้องติดตั้งในลักษณะผลักออก เพื่อสะดวกต่อการอพยพหนีไฟ อีกทั้งประตูต้องไม่ปิดล็อก ไม่วางสิ่งของกีดขวางบริเวณประตูทางออก เมื่อเกิดเพลิงไหม้จะได้อพยพออกจากอาคารทันท่วงที

การตรวจสอบระบบป้องกัน
และระงับเหตุเพลิงไหม้ในอาคารสูง

ระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ทั้งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ เครื่องตรวจจับควันไฟหรือความร้อน (Detector) และระบบประกาศเรียกฉุกเฉิน ที่ส่งสัญญาณได้ในลักษณะแสงหรือเสียง เมื่อตรวจพบความร้อน ควันไฟหรือเกิดเหตุเพลิงไหม้ จะได้แจ้งเตือนผู้ที่อาศัยในอาคารให้อพยพหนีไฟทันท่วงที

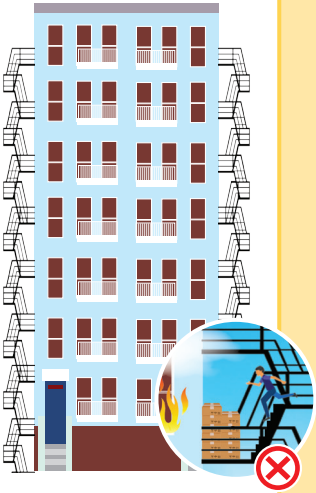

บันไดหนีไฟ ต้องมีอย่างน้อย 2 แห่ง ในตำแหน่งที่สามารถหาได้ง่าย ไม่วางสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดินของบันไดหนีไฟ อีกทั้งควรมีช่องหน้าต่างระบายควัน จะช่วยป้องกันการสำลักควันไฟเสียชีวิตขณะอพยพหนีไฟ

การตรวจสอบระบบป้องกัน และระงับเหตุเพลิงไหม้ในอาคารสูง

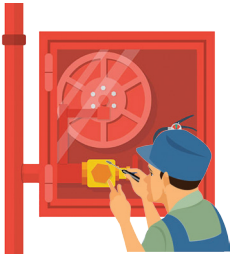

อุปกรณ์ดับเพลิงอัตโนมัติ (Sprinkler System) อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี หากระบบขัดข้องหรือสัญญาณไม่ทำงาน ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและซ่อมแซม โดยทุกชั้นของอาคารต้องติดตั้งระบบดับเพลิงอัตโนมัติ เพื่อควบคุมเพลิงในเบื้องต้น

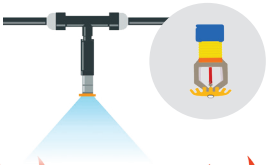

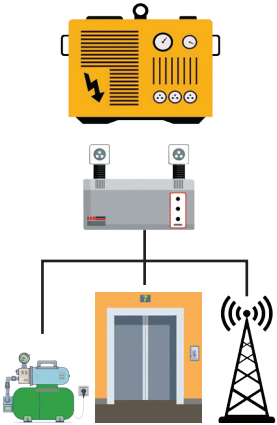

ระบบไฟฟ้าสำรองฉุกเฉิน ต้องแยกออกจากระบบไฟฟ้าอื่นภายในอาคาร เพื่อให้สามารถทำงานได้ทันทีที่เกิดเพลิงไหม้และไฟฟ้าดับ โดยไฟสำรองจะจ่ายไฟไปยังระบบดับเพลิงได้นานกว่า 2 ชั่วโมง โดยเฉพาะเครื่องสูบน้ำ ลิฟต์ดับเพลิง และระบบสื่อสารต้องมีไฟสำรองตลอดเวลา

การเตรียมพร้อมรับมือเพลิงไหม้ อาคารสูง

ตรวจสอบ

สัญญาณเตือนเพลิงไหม้และอุปกรณ์ระงับเหตุเพลิงไหม้ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ประตูทางออกฉุกเฉิน ไม่ปิดล็อกเส้นทางอพยพและบันไดหนีไฟไม่มีสิ่งของวางกีดขวาง เมื่อเกิดเพลิงไหม้จะได้อพยพออกจากอาคารทันท่วงที

จดจำ

เส้นทางไปสู่ประตูทางออกฉุกเฉินและบันไดหนีไฟที่อยู่ใกล้ที่สุดอย่างน้อย 2 เส้นทาง เพื่อใช้เป็นเส้นทางอพยพออกจากอาคารเมื่อเกิดเพลิงไหม้

การเตรียมพร้อมรับมือเพลิงไหม้ อาคารสูง

เรียนรู้

วิธีปฏิบัติตนเมื่อเกิดเพลิงไหม้ อาทิ การแจ้งเหตุฉุกเฉิน การส่งสัญญาณเตือน การใช้ถังดับเพลิง รวมถึงเข้าร่วมการอพยพหนีไฟ จะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเมื่อเกิดเพลิงไหม้

เตรียมพร้อม

จัดเตรียมสิ่งของและเครื่องใช้ที่จำเป็น อาทิ กุญแจห้อง โทรศัพท์มือถือ ไฟฉาย นกหวีด ไว้ในจุดที่หยิบใช้งานสะดวก หากเกิดเพลิงไหม้จะได้นำมาใช้งานทันที

การปฏิบัติตนเมื่อเกิดเพลิงไหม้

ตั้งสติ ไม่ตื่นตระหนก ประเมินสถานการณ์ในเบื้องต้น

เพลิงไหม้เล็กน้อย

ใช้ถังดับเพลิงควบคุมเพลิงในเบื้องต้น พร้อมโทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่มาควบคุมเพลิง

เพลิงไหม้รุนแรง

ตะโกนบอกหรือกดสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ เพื่อแจ้งให้ผู้อื่นทราบ พร้อมอพยพออกจากพื้นที่เกิดเพลิงไหม้ จากนั้นให้โทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่มาควบคุมเพลิง

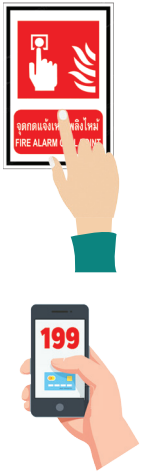

ก่อนออกจากห้องให้ใช้มือสัมผัสผนังหรือลูกบิดประตู

หากไม่ร้อน ให้เปิดประตูออกไปช้าๆ และอพยพไปตามเส้นทางหนีไฟที่ปลอดภัย

หากมีความร้อนสูง ห้ามเปิดประตูออกไป เพราะอยู่ในวงล้อมของเพลิงไหม้ ให้ใช้ผ้าหนาๆ ชุบน้ำอุดตามช่องที่ควันไฟสามารถลอยเข้ามาได้ ปิดพัดลมระบายอากาศและเครื่องปรับอากาศ เพื่อป้องกันการสูดดมควันไฟ จากนั้นโทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่ เพื่อบอกตำแหน่งที่ติดอยู่ และส่งสัญญาณให้ผู้อื่นทราบ จะได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

การอพยพออกจากพื้นที่
เกิดเพลิงไหม้

หลีกเลี่ยงการสูดดมควันไฟเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ โดยใช้ผ้าชุบน้ำปิดจมูกและปาก หรือใช้ถุงพลาสติกใสขนาดใหญ่อัดอากาศบริสุทธิ์แล้วนำมาครอบศีรษะ เพื่อป้องกันการสูดดมควันไฟเข้าสู่ร่างกาย ทำให้หมดสติและเสียชีวิต

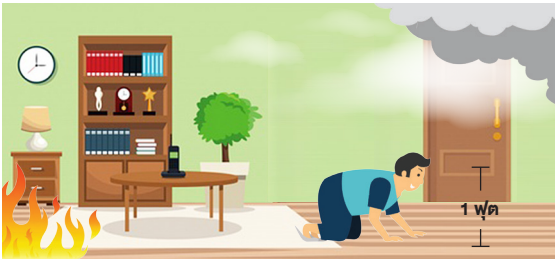

อพยพไปตามเส้นทางที่ปลอดภัย โดยหนีไฟไปในทิศทางเดียวกับควันไฟและความร้อน พร้อมหมอบคลานต่ำหรือย่อตัวให้ใกล้กับระดับพื้นมากที่สุด เนื่องจากอากาศบริสุทธิ์อยู่เหนือพื้นในระดับไม่เกิน 1 ฟุต

ใช้บันไดหนีไฟในการอพยพออกจากอาคาร เนื่องจากมีช่องระบายอากาศ จึงช่วยลดการสูดดมควันไฟเข้าสู่ร่างกาย

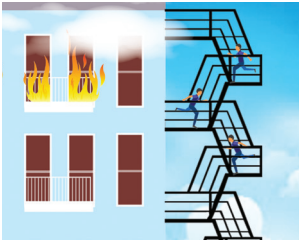

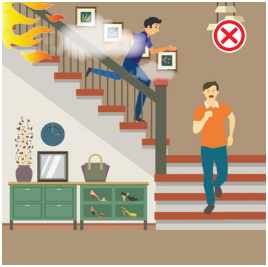

หลีกเลี่ยงการใช้บันไดภายในอาคารเป็นเส้นทางอพยพหนีไฟ เพราะบันไดมีลักษณะเป็นปล่อง ทำให้ควันไฟและเปลวเพลิงลอยตัวขึ้นมาปกคลุม จึงเสี่ยงต่อการสำลักควันไฟและถูกไฟคลอกเสียชีวิต

ห้ามใช้ลิฟต์ในการอพยพหนีไฟ เพราะเมื่อเกิดเพลิงไหม้ ไฟฟ้าจะดับ ทำให้ติดค้างภายในลิฟต์ ขาดอากาศหายใจเสียชีวิต

ข้อควรรู้ในการอพยพหนีไฟ

ไม่เข้าไปอยู่ในบริเวณจุดอับของอาคาร อาทิ ห้องใต้ดิน เพราะยากต่อการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่

ไม่เข้าไปอยู่ในห้องน้ำ เพราะปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการดับไฟ ทำให้ถูกไฟคลอกเสียชีวิตได้

ไม่ขึ้นไปชั้นบนหรือดาดฟ้าของอาคาร เพราะไฟจะลุกลามจากชั้นล่างขึ้นสู่ชั้นบน ทำให้เสี่ยงต่อการได้รับอันตราย ยกเว้นกรณีที่ไม่สามารถอพยพหนีไฟลงสู่ชั้นล่างได้

ข้อควรรู้ในการอพยพหนีไฟ

กรณีไฟลุกลามติดเสื้อผ้า ให้รีบถอดเสื้อผ้าหรือใช้วิธีนอนราบกับพื้น กลิ้งตัวไปมาให้ไฟดับ ห้ามวิ่งอย่างเด็ดขาด เพราะไฟจะลุกลามรวดเร็วขึ้น

กรณีติดอยู่ในอาคาร ให้โทรศัพท์แจ้งเหตุ พร้อมระบุตำแหน่งที่ติดอยู่ หรือส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่อยู่ภายนอกอาคาร อาทิ โบกผ้า ใช้ไฟฉาย เป่านกหวีด

ห้ามกลับเข้าไปในอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ เพราะอาจถูกไฟคลอก หรือได้รับอันตรายจากโครงสร้างอาคารที่พังถล่มลงมา

การเลือกใช้ถังดับเพลิง
ให้เหมาะสมกับประเภทเชื้อเพลิง

ชนิดผงเคมีแห้ง ใช้ดับไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงได้เกือบทุกประเภท ยกเว้นเพลิงไหม้ที่เกิดจากน้ำมันที่ติดไฟยาก เมื่อฉีดพ่นออกมาจะมีลักษณะเป็นฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย จึงเป็นอุปสรรคต่อการดับเพลิง รวมถึงก่อให้เกิดคราบสกปรก

A B C

A B C D K

ชนิดเคมีสูตรน้ำ ใช้ดับไฟที่เกิดจากเชื้อเพลิงทั่วไป ของเหลวติดไฟ ก๊าซ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า และน้ำมันที่ติดไฟยาก เหมาะสำหรับควบคุมเพลิงในห้องครัว เนื่องจากสามารถดับไฟที่เกิดจากน้ำมันประกอบอาหารได้

ชนิดน้ำยาเหลวระเหย เหมาะสำหรับควบคุมเพลิงไหม้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ห้องไฟฟ้า ห้องเก็บอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องใช้สำนักงาน เนื่องจากไม่ทำให้เกิดคราบสกปรก

A B C

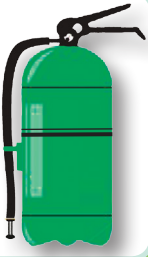

การเลือกใช้ถังดับเพลิง
ให้เหมาะสมกับประเภทเชื้อเพลิง

B

C

ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เหมาะสำหรับควบคุมเพลิงไหม้สถานีบริการน้ำมัน ก๊าซที่ฉีดออกมาจะเป็นไอเย็นจัดคล้ายน้ำแข็งแห้ง จึงช่วยลดความร้อนของไฟ รวมถึงไม่ทำให้เกิดคราบสกปรก แต่ไม่เหมาะสำหรับนำไปใช้ในบริเวณที่ไม่มีอากาศถ่ายเท เพราะอาจทำให้ขาดอากาศหายใจเสียชีวิต

ชนิดโฟม เหมาะสำหรับดับเพลิงในภาคอุตสาหกรรม เชื้อเพลิงประเภททินเนอร์และสารระเหยติดไฟ เมื่อฉีดพ่นออกมาจะมีลักษณะเป็นฟองโฟมปกคลุมเชื้อเพลิงที่ลุกไหม้ แต่มีน้ำเป็นส่วนประกอบ หากนำไปดับเพลิงที่เกิดกับเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า จะทำให้ผู้ใช้งานถูกไฟฟ้าดูดได้

A

B

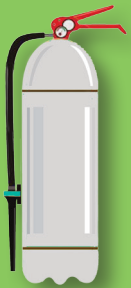

การเลือกใช้ถังดับเพลิงให้เหมาะสมกับประเภทเชื้อเพลิงจะทำให้สามารถควบคุมเพลิงไม่ให้ลุกลามและขยายวงกว้าง แต่หากใช้ถังดับเพลิงควบคุมไฟผิดประเภท นอกจากจะไม่สามารถระงับเหตุเพลิงไหม้ได้แล้ว อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้งานอีกด้วย

วิธีใช้งานถังดับเพลิง

ดึง

ดึงสลักนิรภัยออกจากคันบีบบริเวณหัวถังดับเพลิง โดยหมุนสลักจนตัวยึดขาด และดึงสลักทิ้ง

ปลด

ปลดสายฉีดออกจากตัวถังดับเพลิง โดยดึงจากปลายและใช้มือจับสายฉีดให้มั่นคง

กด

กดคันบีบด้านบนของถังดับเพลิง เพื่อให้น้ำยาดับเพลิงพุ่งออกจากหัวฉีดไปยังต้นเพลิง

ส่าย

ส่ายหัวฉีดของถังดับเพลิงให้ทั่วบริเวณต้นเพลิง

ทั้งนี้ ผู้ใช้งานถังดับเพลิงควรอยู่ห่างจากบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ประมาณ 2 - 4 เมตร ทางด้านเหนือลม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมเพลิง

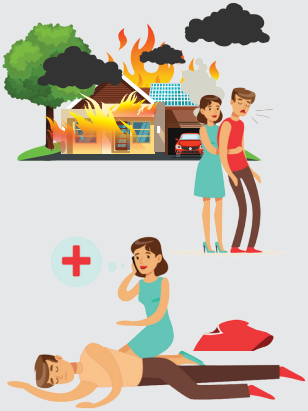

กรณีสำลักควันไฟ

ผู้ที่สำลักควันไฟจะสูดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์เข้าสู่ร่างกาย ทำให้หายใจลำบาก ไอ เล็บมือและเล็บเท้ามีสีเขียวคล้ำ ส่งผลให้หมดสติ ให้นำผู้สำลักควันไฟไปอยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก พร้อมคลายเสื้อผ้าให้หลวม จะช่วยให้ผู้ประสบเหตุหายใจได้คล่องขึ้น

กรณีหมดสติ

ปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยการพายปอดและนวดหัวใจ พร้อมนำผู้หมดสติส่งสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยเร็ว

การสำลักควันไฟ

เป็นสาเหตุของการเสียชีวิตจากเหตุเพลิงไหม้มากกว่าการถูกไฟคลอก เพราะภายใน 1 นาที ควันไฟจะลอยสูงเท่ากับตึก 60 ชั้น อีกทั้งทันทีที่เกิดเพลิงไหม้ ควันไฟจะปกคลุมพื้นที่อย่างรวดเร็ว ทำให้ร่างกายสูดดมควันไฟเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ ส่งผลให้หมดสติและเสียชีวิตก่อนถูกไฟคลอก

หมายเลขโทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉิน

191
เหตุด่วนเหตุร้าย

199
แจ้งไฟไหม้ – ดับเพลิง

1130
การไฟฟ้านครหลวง

1129
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1554
หน่วยแพทย์กู้ชีวิต
วชิรพยาบาล

1646
สำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร
ศูนย์เอราวัณ

1669
สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

1784
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กระทรวงมหาดไทย

3/12 ถนนอู่ทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ / โทรสาร : 0-2243-0674, 0-2243-2200

สายด่วนนิรภัย 1784

www.disaster.go.th